

Epistola către Romani

1

Salutare. Dorința lui Pavel de a-i vizita pe creștinii din Roma. Puterea Evangheliei. Vinovăția oamenilor.

¹ Pavel, rob al lui Iisus Hristos, apostol chemat¹, ales² pentru Evanghelia lui Dumnezeu

² pe care'n Sfintele Scripturi prin profeții Săi mai dinainte a făgăduit-o

³ despre Fiul Său, Cel din sămânța lui David născut după trup,

⁴ iar după Duhul Sfințeniei³ rânduit Fiu al lui Dumnezeu întru putere dintru'nvierea din morți⁴, Iisus Hristos, Domnul nostru,

⁵ prin Care noi am primite har și apostoli⁵, pentru ca'ntru numele Său să fie credința adusă spre ascultare⁶ la toate

¹Apostol chemat: titlu de sacră noblețe, pe care Pavel șil acordă în repetata lui aserțiune că, deși venit mai târziu, autoritatea lui nu e mai mică decât a celor doisprezece.

²Înțelesul complet al cuvântului: pus deoparte și păstrat în rezervă pentru o misiune specială.

³= Duhul Sfânt.

⁴Învierea lui Hristos este izvorul oricărei garanții asupra puterii lui Dumnezeu.

⁵Întrucât creștinii din Roma (cel puțin o parte) nu sunt convertiții săi direcți, ci ai altor apostoli, Pavel generalizează.

⁶Grecesul *ypakoúo* înseamnă, în același timp, a recepta mesajul și a i te supune (în ca-

neamurile,

⁶ între care sunteți și voi, chemați⁷ ai lui Iisus Hristos;

⁷ tuturor celor ce sunteți în Roma, iubiți ai lui Dumnezeu, sfinți prin chemare⁸: Har vouă și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Iisus Hristos!⁹

⁸ Mai întâi, prin Iisus Hristos Îi mulțumesc Dumnezeului meu pentru voi toți; căci credința voastră se vestește¹⁰ în toată lumea;

⁹ martor îmi este Dumnezeu, Căruia cu duhul meu¹¹ Îi slujesc întru Evanghelia Fiului Său, că ne'ncetat fac pome-

zul de față, Evanghelia).

⁷Pavel le oferă și creștinilor din Roma titlul de noblețe pe care și-l atribuisese lui însuși.

⁸Literal: sfinți chemați. În limbajul Noului Testament, creștinii veacului primar erau numiți „sfinți”, cu înțelesul: aleși și sfințiți de Dumnezeu în vederea unei misiuni.

⁹Salutarea e corolarul unei introduceri solemne, de mare densitate teologică.

¹⁰Literal: e vestită. Înțelesul complet: credința voastră se răspândește pe măsură ce se aude despre ea (în limbaj modern: are priză).

¹¹Apostolatul este prin excelență închinare și slujire duhovnicească. Antropologia paulină face distincții terminologice între *psyhe* = suflet, *pneuma* = duh (partea superioară a lui *psyhe*), și *nóos* (*nous*) = minte, cugetare, inteligență, rațiune (partea superioară a lui *pneuma* și cea mai fină a lui *psyhe*), toate în opoziție cu *sárx* = carne (ca materie) și *soma* = trup (forma organizată a lui *sárx*). Cu toate aceste nuanțări, dihotomia suflet-trup rămâne constantă.

nire despre voi,

¹⁰ pururea cerând în rugăciunile mele ca odată și-odată, prin voia Lui, să am un prilej bun de a veni la voi.

¹¹ Că doresc mult să vă văd, ca să vă împărtășesc vreun dar duhovnicesc, spre întărirea voastră;

¹² sau mai degrabă¹² pentru ca împreună cu voi să mă mângâi prin credința noastră laolaltă, a voastră și a mea.

¹³ Fraților, nu vreau să nu știți că de multe ori mi-am pus în gând să vin la voi – dar pân'acum am fost împiedicat –, pentru ca și'ntre voi să am vreo roadă ca și'ntre celelalte neamuri.

¹⁴ Dator le sunt și Elinilor¹³ și barbarilor, și înțelepților și neînțelepților.

¹⁵ Așa că din parte-mi sunt gata să vă vestesc Evanghelia și vouă, celor din Roma.

¹⁶ Că eu nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos; pentru că ea este putere a lui Dumnezeu spre mântuire tot celui ce crede, întâi iudeului și de asemenea elinului¹⁴.

¹⁷ Căci în ea dreptatea lui Dumnezeu se descoperă din credință spre credință, așa cum este scris: Iar dreptul din credință va trăi.

¹⁸ Căci mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer peste toată fărădelegea și nedreptatea oamenilor care țin adevărul în robia nedreptății.

¹⁹ Pentru că ceea ce se poate cunoaște despre Dumnezeu este arătat întru ei; căci Dumnezeu le-a arătat-o:

¹²Rectificare în duhul smereniei și al bunecuviniței.

¹³Spre deosebire de „barbari”, Elinii erau păgâni cultivați.

¹⁴În ordinea istorică, Evreii se bucură de prioritate în vestirea Evangheliei.

²⁰ Încă de la facerea lumii, cele nevăzute ale Lui – adică veșnica Sa putere și dumnezeirea – prin cugetare se văd din fapte; așa că ei n'au cuvânt de apărare¹⁵,

²¹ căci deși L-au cunoscut pe Dumnezeu, nu ca pe Dumnezeu L-au slăvit și nici nu I-au mulțumit, ci'n cugetările lor s'au rătăcit și inima lor cea neînțelegătoare s'a întunecat.

²² Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni

²³ și slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios au preschimbat-o în asemeneaa chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al patrupedelor și al târâtoarelor.

²⁴ De aceea Dumnezeu i-a predat necurăției¹⁶, după poftele inimii lor, ca să-și necinstească trupurile ei între ei,

²⁵ ca unii care au preschimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s'au închinat și i-au slujit făpturii în locul Făcătorului, Cel ce este binecuvântat în veci, amin!

²⁶ Pentru aceea Dumnezeu i-a predat unor patimi de necinste; că și femeile lor au preschimbat legăturile firești cu acelea împotriva firii;

²⁷ asemenea și bărbații, părăsind fireasca legătură cu femeia, în pofta lor s'au aprins unii pentru alții, bărbați cu bărbați săvârșind rușinea și primind în ei înșiși răsplata cuvenită rătăcirii

¹⁵De vreme ce inteligența umană Îl poate percepe pe Dumnezeu din creația Sa, omul nu poate pretinde că n'a avut posibilitatea de a-L cunoaște și recunoaște.

¹⁶= I-a lăsat pe seama păcatului. Păcatul poartă în el germele pedepsei, iar una din pedepse este abandonarea omului de către Dumnezeu.

lor¹⁷.

28 Și așa cum ei n'au încercat să-L păstreze pe Dumnezeu în cugetele lor, tot așa și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor cea fără judecată, să facă ceea ce nu se cade,

29 plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de invidie, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de purtări rele; bârfitori,

30 pârători, urători de Dumnezeu, ocărători, semeți, trufași, laudăroși, născocitori de rele, nesupuși părinților,

31 nesocotiți, călcători de cuvânt, lipsiți de iubire, lipsiți de milă;

32 care, deși au cunoscut dreptatea lui Dumnezeu, că adică cei ce fac unele ca acestea sunt vrednici de moarte, nu numai că le fac, dar le și încuviințează celor ce le fac.

2

Dreapta judecată a lui Dumnezeu. Iudeii și legea.

1 Pentru aceea, o, omule, oricine-ai fi tu, cel care judeci, ești fără cuvânt de apărare: fiindcă în ceea ce pe altul îl judeci, pe tine însuți te osândești, căci aceleași lucruri le faci și tu, cel care judeci.

2 Și noi știm că judecata lui Dumnezeu este după adevăr față de cei care fac unele ca acestea.

3 Și tu, omule, cel care-i judeci pe cei ce fac unele ca acestea, dar le faci și tu,

¹⁷Cultivat până la exacerbare, păcatul înseamnă nu numai desfigurarea ordinii naturale rânduite de Dumnezeu, ci și degradarea morală a omului (vezi versetele următoare).

crezi oare că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu?

4 Sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări?; nu știi tu că bunătatea lui Dumnezeu te duce la pocăință?¹

5 Dar după împietrirea ta și după inima ta nepocăită îți aduni mânie în ziua mâniei și a descoperirii dreptei judecăți a lui Dumnezeu,

6 Care-i va da fiecăruia după faptele lui:

7 viața veșnică celor ce prin stăruință'n faptă bună caută mărire, cinste și ne-
stricăciune,

8 dar urgie și mânie iubitorilor de ceartă, care nu se supun adevărului, ci nedreptății i se supun:

9 necaz și strâmtorare peste tot sufletul omului care face răul, al iudeului mai întâi, și al elinului;

10 dar mărire, cinste și pace oricui face binele: iudeului mai întâi, și elinului.

11 Căci la Dumnezeu nu există partinire!

12 Așadar, câți au păcătuit fără lege, fără lege vor și pieri; iar câți au păcătuit sub lege, prin lege vor fi judecați.

13 Pentru că nu cei ce aud legea sunt drepti înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea, aceia se vor îndreptăți.

14 Căci când păgânii, care nu au lege, din fire fac cele ale legii, ei fără să aibă lege își sunt loruși lege;

15 ei arată fapta legii scrisă în inimile lor prin mărturia conștiinței și prin judecățile lor, care îi învinovătesc sau

¹Bunătatea lui Dumnezeu nu e o „slăbiciune” divină, ci șansa oferită omului de a se îndrepta.

chiar îi apără²

¹⁶ în ziua când, potrivit Evangheliei mele³, Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, cele ascunse ale oamenilor.

¹⁷ Dar dacă tu te numești iudeu și te reazemi pe lege și te lauzi cu Dumnezeu

¹⁸ și-I cunoști voia și, învățat fiind de lege, știi să deslușești deosebirile⁴,

¹⁹ dacă tu te crezi pe tine călăuză orbilor, lumină celor ce sunt în întuneric,

²⁰ povățuitor celor fără minte, învățător celor nevârstnici, ca unul care ai în lege dreptarul cunoștinței și al adevărului,

²¹ așadar tu, cel care-l înveți pe altul, pe tine însuși nu te înveți?; tu, cel ce propovăduiești: Să nu furi!, furi?;

²² tu, cel ce zici: Să nu săvârșești adulter!, săvârșești adulter?; tu, cel care urăști idolii, le jefuiești templele?;

²³ tu, cel ce te lauzi cu legea, Îl necinstești pe Dumnezeu prin călcarea legii?...

²⁴ Că din pricina voastră este numele lui Dumnezeu blasfemiat între neamuri, așa cum este scris.

²⁵ Căci tăierea'mprejur folosește numai dacă păzești legea; dar dacă ești călcător de lege, tăierea ta'mprejur a devenit netăiere'mprejur.

²⁶ Prin urmare, dacă cel netăiat împrejur păzește poruncile legii, oare netăierea lui împrejur nu va fi socotită ca tăiere'mprejur?

²În absența unei legi elaborate, legea morală – înscrisă ontologic în conștiința omului – poate constitui prin ea însăși un criteriu al discernământului.

³= După Evanghelia pe care o propovăduiesc eu (Pavel).

⁴Ești înzestrat cu capacitatea de a discerne.

²⁷ Iar cel din fire netăiat împrejur⁵, dar împlinitor al legii, oare nu te va judeca el, pe tine, cel ce, având litera „legii” și tăierea'mprejur, ești călcător de lege?⁶

²⁸ Pentru că nu cel ce se arată pe dinafară e iudeu, nici cea arătată'n trup pe dinafară este tăiere'mprejur;

²⁹ ci iudeul este cel dintru ascuns, iar tăiere'mprejur este aceea a inimii, în duh, nu în literă⁷; lauda lui nu este de la oameni, ci de la Dumnezeu.

3

Iudeii și legea (continuare). Nici un om nu este drept în fața lui Dumnezeu.

¹ Atunci, care este întâietatea iudeului?; sau care este folosul tăierii'mprejur?;

² Mare'n toate privințele. Mai întâi, pentru că lor li s'au încredințat cuvintele lui Dumnezeu.

³ Și ce dacă unii n'au fost credincioși? Oare necredincioșia lor va desființa credincioșia lui Dumnezeu?¹

⁵Fără circumcizie fizică.

⁶Înțelesul complet se consumă în două planuri: 1) Deși pretinde că este posesorul legii lui Moise (și al circumciziei ca semn concret al angajării), iudeul își permite să n'o respecte; 2) Iudeul nu poate respecta legea tocmai din cauza legii, a cărei literalitate și ale cărei prescripții sunt atât de complicate, încât îi fac imposibilă aplicarea, ea devenind astfel o piedică în calea mântuirii (temă scumpă lui Pavel).

⁷Omul autentic este numai cel atestat de realitatea lui lăuntrică, nu de cea exterioară, care poate înșela.

¹Infidelitatea unor iudei față de Dumnezeu nu e de natură să anuleze fidelitatea lui Dumnezeu față de propria Sa făgăduință, dată cu jurământ lui Avraam.

4 Să nu fie!, ci fie Dumnezeu socotit adevărat, iar tot omul, mincinos, așa cum este scris: Ca Tu să Te îndreptățești întru cuvintele Tale și Tu să biruiești atunci când vei face judecata.

5 Iar dacă nedreptatea noastră învederează dreptatea lui Dumnezeu, ce vom zice? Nu cumva este nedrept Dumnezeu Care aduce mânia? – Vorbesc ca un om.

6 Să nu fie! Atunci, cum va judeca Dumnezeu lumea?

7 Că dacă prin minciuna mea a prisosit adevărul lui Dumnezeu spre slava Lui, pentru ce dar mai sunt și eu judecat ca păcătos?

8 Și de ce n'am face răul ca să vină binele?; așa cum suntem noi defăimați și cum spun unii că zicem noi? Osânda acestora este dreaptă.

9 Atunci, ce? Avem noi vreo întâietate? Nicidecum; căci, ceva mai înainte, noi i-am învinuit² și pe Iudei și pe Elini, că toți sunt sub păcat,

10 așa cum este scris: Nimeni nu este drept, nu e nici unul;

11 nu-i cine să'nțeleagă, nu-i cin'să-L caute pe Dumnezeu;

12 toți s'au abătut, împreună netrebnci s'au făcut. Nu-i cin'să facă binele, nu, nu-i nici măcar unul.

13 Mormânt deschis e gâtlejul lor; cu limbile lor au viclenit; venin de aspidă-i sub buzele lor;

14 de blestem li-i gura plină, și de amărăciune;

15 grabnice le sunt picioarele să verse sânge;

²Tonul dialectic și oralitatea unor expresii par extrase din discuțiile aprinse pe care Pavel le avea cu Iudeii în sinagogi.

16 pustiire și nenorocire sunt în căile lor,

17 și calea păcii n'au cunoscut-o,

18 nu-i frică de Dumnezeu înaintea ochilor lor.

19 Noi știm însă că cele câte le spune legea, le spune celor ce sunt sub lege, așa ca orice gură să fie închisă și ca toată lumea să fie vinovată în fața lui Dumnezeu³.

20 Pentru că din faptele legii⁴ nimeni nu se va îndreptăți în fața Lui, de vreme ce prin lege vine cunoștința păcatului.

21 Acum însă dreptatea lui Dumnezeu s'a arătat în afara legii, de lege și de profeti fiind mărturisită,

22 dar dreptate a lui Dumnezeu prin credința în Iisus Hristos, pentru toți cei ce cred – fiindcă nu există deosebire,

23 de vreme ce toți au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu⁵ –,

24 cei ce în dar se îndreptătesc cu harul Său⁶ prin răscumpărarea cea întru Hristos Iisus,

³Este vorba, desigur, despre legea Vechiului Testament, care a fost dată de Dumnezeu nu spre a șterge păcatele omului, ci spre a-l face pe om conștient de starea lui de păcătoșenie. Eliberarea omului de păcat a venit numai prin Iisus Hristos.

⁴Faptele legii: expresie biblică, deseori întâlnită în epistolele pauline, prin care se înțeleg atât prescripțiile Vechiului Testament cât și punerea lor în practică (aceasta din urmă neputând fi niciodată totală sau desăvârșită).

⁵= Slava lui Dumnezeu ca prezență intimă în ființa omului virtuos.

⁶Calitatea de drept (îndreptătit la mântuire) nu este un rezultat al meritelor omului, ci un dar al harului divin, un efect al iubirii lui Dumnezeu manifestate prin jertfa răscumpărătoare a lui Iisus Hristos.

25 pe Care Dumnezeu L-a rânduit jertfă, curățire⁷ prin credința în sângele Lui, ca să-Și arate dreptatea – prin aceea că a trecut cu vederea⁸ păcatele făcute înainte

26 întru îngăduința lui Dumnezeu – ca să-Și arate dreptatea în vremea de acum, spre a fi El drept și îndreptățindu-l pe cel din credința în Iisus.

27 Așadar, unde e lauda? A fost înlăturată. Prin care lege?: a faptelor? Nu, ci prin legea credinței.

28 Căci socotim că prin credință se va îndreptăți omul, fără faptele legii.

29 Oare Dumnezeu este numai al Iudeilor? Nu este El și Dumnezeul păgânilor? Da, și al păgânilor!,

30 fiindcă unul este Dumnezeu, Cel ce din credință⁹ îi va îndreptăți pe cei tăiați împrejur și prin credință¹⁰ pe cei netăiați împrejur.

31 Desființăm deci noi legea prin credință? Ferească Dumnezeu! Dimpotrivă, întărim legea.

⁷La obârșie, cuvântul *ilastérion* desemna masa așezată deasupra chivotului legii, în sfânta-sfintelor, pe care marele preot aducea jertfa anuală de purificare a poporului, prin stropirea cu sânge (vezi Lv 16). Așadar, textul de față trebuie citit și înțeles: Iisus Hristos este mijlocul prin care Dumnezeu a instrumentat curățirea de păcate a celor ce cred în jertfa sângelui Său.

⁸Înainte de jertfa lui Iisus Hristos, Dumnezeu le-a acordat oamenilor o lungă perioadă de îngăduință, în timpul căreia El le-a ignorat păcatele, nu le-a iertat și nici nu le-a pedepsit, ci numai S'a făcut că nu le vede, tocmai pentru ca oamenii să-și dea seama că dreptatea e întotdeauna de partea lui Dumnezeu; iertarea a venit prin Iisus Hristos.

⁹În virtutea credinței pe care deja o au.

¹⁰Prin mijlocirea credinței pe care o dobândesc.

4

Exemplul lui Avraam: făgăduința plinită prin credință.

1 Așadar, ce vom zice că a dobândit Avraam, strămoșul nostru după trup?

2 Că dacă Avraam a fost îndreptățit din fapte, are de ce să se laude, dar nu în fața lui Dumnezeu;

3 fiindcă ce spune Scriptura?: Și Avraam I-a crezut lui Dumnezeu și aceasta i s'a socotit ca dreptate.

4 Plata celui ce face fapte nu i se socotește după har, ci după datorie¹;

5 dar celui ce nu face fapte, însă crede în Cel care-l îndreptățește pe cel nelegiuit, credința lui i se socotește ca dreptate.

6 Așa cum și David vorbește despre fericirea omului căruia Dumnezeu îi socotește dreptatea în afara faptelor:

7 Fericiți cei cărora li s'au iertat fărădelegile și ale căror păcate li s'au acoperit;

8 fericit bărbatul căruia Domnul nu-i va socoti păcatul.

9 Acum, fericirea aceasta este ea numai pentru cei tăiați împrejur, sau și pentru cei netăiați împrejur? Căci zicem: I s'a socotit lui Avraam credința ca dreptate.

10 Cum însă i s'a socotit?: când era tăiat împrejur, sau când era netăiat împrejur? Nu când era tăiat împrejur, ci când era netăiat împrejur.

11 Iar semnul tăierii împrejur l-a primit ca pe o pecete a dreptății pentru credința lui din vremea netăierii împrejur, ca să fie el părinte al tuturor celor ce

¹Plata lucrătorului nu este un dar, ci o obligație contractuală.

cred pe durata netăierii împrejur, pentru ca și acestora să le fie socotită ca dreptate,

¹² și părinte al celor tăiați împrejur; dar nu numai al celor ce doar sunt tăiați împrejur, ci și al celor ce umblă pe urmele credinței pe care o avea părintele nostru Avraam la vremea când era netăiat împrejur.

¹³ Că nu prin lege i s'a dat lui Avraam sau seminției lui făgăduința că vor fi moștenitori ai lumii, ci prin dreptatea credinței.

¹⁴ Căci dacă moștenitorii sunt aceia care au legea, atunci credința e zădărnice, iar făgăduința s'a desființat;

¹⁵ fiindcă legea rodește mânia², dar unde nu e lege, nu-i nici călcare de lege.

¹⁶ Pentru aceea este ea³ din credință, ca să fie din har, și pentru ca făgăduința să fie statornică pentru toți urmașii – nu numai pentru cei din lege, ci și pentru cei din credința lui Avraam, care este părinte al nostru, al tuturor,

¹⁷ precum este scris: Te-am pus părinte al multor neamuri – în fața Celui în care a crezut, adică a lui Dumnezeu Cel ce învie morții și pe cele ce nu sunt le cheamă ca și cum ar fi⁴;

²Existența unei legi presupune și posibila ei călcare, de unde mânia legiuitorului asupra celui ce o calcă.

³= Moștenirea făgăduită.

⁴Alte traduceri: (Dumnezeu) cheamă la ființă pe cele ce încă nu sunt; cheamă neantul la existență; le cheamă la existență pe cele ce nu există. Opțiunea de față e corectă nu numai prin literalitatea traducerii, ci și prin ideea fundamentală că Dumnezeu nu trăiește în virtual, ci numai în real (El Însuși fiind realitatea supremă, izvor a tot ceea ce există); o făgăduință a lui Dumnezeu (pentru viitor) e virtualitate numai pentru noi, dar nu și pentru El: de îndată ce a rostit-o, ea a și devenit o realitate, așa cum trebuie s'o consi-

¹⁸ împotriva oricărei nădejdi nădăjduind, el a crezut că va fi părinte al multor neamuri, după cum i s'a spus: Așa vor fi urmașii tăi;

¹⁹ și neslăbind în credință, nu s'a uitat la trupul său amorțit – că era aproape de o sută de ani – și nici la amorțirea pântecelui Sarrei;

²⁰ și'ntru făgăduința lui Dumnezeu nu s'a îndoit prin necredință, ci s'a întărit în credință, dându-I slavă lui Dumnezeu

²¹ și fiind încredințat că ceea ce El i-a făgăduit are putere să și facă.

²² Iată de ce credința lui i s'a socotit ca dreptate.

²³ Dar nu numai pentru el s'a scris că i s'a socotit ca dreptate,

²⁴ ci și pentru noi, cei cărora ni se va socoti, ca unora care credem în Cel ce L-a înviat din morți pe Iisus, Domnul nostru,

²⁵ Care S'a dat pe Sine pentru păcatele noastre și a înviat pentru îndreptățirea⁵ noastră.

5

Roadele îndreptățirii prin credință. Adam și Hristos.

¹ Așadar, fiind noi îndreptățiți din credință, pace avem cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos,

derăm și noi prin actul credinței (în legătură cu aceasta vezi și nota de la Mc 11, 24).

⁵Îndreptățirea e un termen frecvent în teologia paulină și desemnează calea prin care omul poate fi socotit drept în fața lui Dumnezeu, apt pentru mântuire. Această dreptate nu e un rezultat al cumpenii justițiare, ci se obține prin har, ca rod al iubirii dumnezeiești, pe de o parte, și prin faptele credinței omului, pe de alta.

2 datorită Căruia am și avut, prin credință, cale deschisă la harul acesta¹ în care stăm și ne lăudăm în nădejdea slavei lui Dumnezeu².

3 Și nu numai atât, dar și în necazuri ne lăudăm, bine știind că necazul rodește răbdare,

4 iar răbdarea, încercare, iar încercarea, nădejde.

5 Iar nădejdea nu face de rușine, pentru că iubirea lui Dumnezeu s'a vărsat în inimile noastre prin Duhul Cel Sfânt care ni s'a dat.

6 Că'n timp ce noi eram încă neputincioși, la vremea convenită Hristos a murit pentru cei nelegiuți

7 – căci cu greu va muri cineva pentru un drept; și pentru cel bun poate că'ndrăznește cineva să moară –;

8 dar Dumnezeu Își arată iubirea față de noi prin aceea că Hristos a murit pentru noi pe când noi eram încă păcătoși.

9 Cu atât mai mult acum, prin urmare, când suntem îndreptățiți întru sângele Lui, prin El ne vom mântui de mânie³.

10 Că dacă'n timp ce eram vrăjmași ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu mult mai mult, odată împăcați, prin viața Lui ne vom mântui.

11 Și nu numai atât, ci ne și lăudăm în Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care am primit acum împăcarea.

12 De aceea, așa cum printr'un om a intrat păcatul în lume – și, prin păcat,

¹= Starea de grație; favoarea de a trăi în imediata apropiere a lui Dumnezeu.

²În speranța că la sfârșitul veacurilor ne vom împărtăși de slava lui Dumnezeu.

³= Mânia Judecării de Apoi.

moartea⁴ –, tot astfel moartea a trecut în toți oamenii prin aceea că toți au păcătuit.

13 Căci păcatul era în lume pân'la lege, dar atunci când nu există lege, păcatul nu se socotește.

14 Dar de la Adam până la Moise moartea a domnit și peste cei ce nu păcătuiseră după asemănarea greșelii lui Adam, care este chip al celui ce avea să vină⁵.

15 Dar cu greșala nu e așa cum e cu harul; că dacă cei mulți au murit prin greșala unuia, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu și darul Lui au prisosit asupra celor mulți prin harul unui singur Om, Iisus Hristos⁶.

16 Și ce aduce darul nu seamănă cu ce a adus acel unul care a păcătuit; căci judecata de după unul duce la osândire, dar harul de după multe greșale duce la îndreptățire.

17 Că dacă prin greșala unuia moartea a domnit printr'unul, cu mult mai mult cei ce primesc prisosința harului și a darului dreptății vor domni în viață prin unul Iisus Hristos.

18 Prin urmare, așa cum din greșala unuia a venit peste toți oamenii osânda, tot astfel prin fapta de dreptate a Unuia, peste toți oamenii a venit îndreptățirea care dă viață;

⁴Păcatul îl desparte pe om de Dumnezeu, ceea ce echivalează cu moartea lui sufletească, moartea veșnică (în opoziție cu viața veșnică).

⁵Versetele 12, 13 și 14 introduc în doctrina creștină tema păcatului originar: solidară cu Adam (arhetipul), specia umană moștenește păcatul acestuia.

⁶Paralela Adam-Hristos devine pregnantă: dacă neascultarea lui Adam le-a adus oamenilor moartea, ascultarea lui Hristos față de Tatăl și a fiecăruia față de Hristos le aduce Viața.

19 fiindcă așa cum prin neascultarea unui singur om cei mulți s'au făcut păcătoși, tot astfel prin ascultarea Unuia cei mulți vor deveni drepti.

20 Cât despre lege, ea a intrat ca să se înmulțească greșala⁷; dar unde s'a înmulțit păcatul, a prisosit harul,

21 pentru ca, așa cum păcatul a domnit spre moarte, tot astfel harul să domnească prin dreptate spre viață veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru.

6

Morți păcatului, dar vii întru Hristos. Robi ai dreptății.

1 Atunci, ce vom zice? Rămâne-vom oare în păcat ca să se înmulțească harul?

2 Ferească Dumnezeu! Noi, cei ce am murit păcatului, cum vom mai trăi în el?

3 Oare nu știți că toți câți în Hristos ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat?

4 Așadar, prin botez ne-am îngropat cu El în moarte, pentru ca, așa cum Hristos a înviat din morți prin slava Tatălui, tot astfel și noi să umblăm întru înnoirea vieții;

5 că dacă una cu El ne-am făcut¹ prin asemănarea morții Lui², atunci una vom fi și prin aceea a învierii Lui,

6 cunoscând noi aceasta, anume că omul nostru cel vechi a fost răstignit

⁷Vezi 2, 27 și nota.

¹Literal: am crescut împreună cu El ca niște mlădițe altoite pe trunchiul Său (asimilate și devenite inseparabile).

²= Printr'o moarte asemănătoare cu a Lui, săvârșită prin Botez (vezi v. 3).

împreună cu El, așa încât trupul păcatului³ să fie nimicit, pentru ca noi să nu mai fim înrobiți păcatului;

7 căci cel ce a murit este eliberat de păcat⁴.

8 Iar dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom și via împreună cu El,

9 știind că Hristos, odată înviat din morți, nu mai moare; asupra-I moartea nu mai are stăpânire.

10 Fiindcă cel ce a murit, păcatului i-a murit o dată pentru totdeauna; iar cel ce trăiește, lui Dumnezeu Îi trăiește.

11 Așa și voi, socotiți-vă că morți îi sunteți păcatului, dar vii lui Dumnezeu întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

12 Așadar, să nu domnească păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să vă supuneți poftelor lui;

13 nici mădularele⁵ voastre să nu le puneți în slujba păcatului ca arme ale nedreptății, ci înfățișați-vă lui Dumnezeu ca vii dintre morți, și mădularele voastre ca arme ale dreptății în slujba lui Dumnezeu.

14 Fiindcă păcatul nu va avea stăpânire asupra voastră, de vreme ce voi nu sunteți sub lege, ci sub har.

15 Cum adică?: de vreme ce nu suntem sub lege, ci sub har, oare să păcătuiți?... Ferească Dumnezeu!

16 Nu știți oare că dându-vă cuiva ca robi spre supunere, robi îi sunteți ce-

³Nu trupul fizic ca atare, ci insul păcătos.

⁴Textual: îndreptățit (dezvinovățit) față de păcat. Așa cum moartea trupului fizic distruge instrumentul prin care operează păcatul, moartea mistică prin botez distruge consistența păcatului și-l face inoperant.

⁵Termen general pentru membre și organe, dar și pentru carne ca materie a trupului.

lui căruia vă supuneți: fie ai păcatului, spre moarte, fie ai ascultării, spre dreptate?

¹⁷ Mulțumim însă lui Dumnezeu că voi, cei ce ați fost robi ai păcatului, din inimă ați ascultat de regula învățaturii căreia i-ați fost încredințați,

¹⁸ și, izbăvindu-vă de păcat, ați devenit robi ai dreptății.

¹⁹ – Vorbesc omeneste⁶, având în vedere slăbiciunea trupului vostru⁷ –. Că așa cum mădularele voastre vi le-ați făcut roabe necurăției și fărădelegii spre fărădelege, tot astfel faceți-le acum – mădularele voastre – roabe dreptății spre sfințire.

²⁰ Căci la vremea când erați robi ai păcatului, liberi erați dinspre partea dreptății⁸.

²¹ Ca urmare, ce roadă aveți atunci?: roade de care acum vă rușinați; pentru că sfârșitul aceloră este moartea.

²² Dar acum, eliberați fiind de păcat și robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveți roada voastră spre sfințire, iar sfârșitul, viața veșnică.

²³ Pentru că plata păcatului este moartea, dar harul lui Dumnezeu este viața veșnică întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

7

Creștinul e liber de stăpânirea Legii Vechi. Problema păcatului care

⁶= În termeni și prin comparații omeneste.

⁷Literal: slăbiciunea cărnii voastre. Limitele de înțelegere impuse de condiția umană. Limbajul teologic al lui Pavel putea să fie mult mai elevat și mai abstract, dar el înțelege să fie conștient față de cititorii săi.

⁸Vezi verset 16.

locuiește în om.

¹ Oare nu știți voi, fraților, – fiindcă le vorbesc aceloră care cunosc legea¹ – că legea are putere asupra omului atâta timp cât el trăiește?

² Căci femeia măritată este legată prin lege de bărbatul ei atâta timp cât el trăiește; dar dacă i-a murit bărbatul, este dezlegată de legea bărbatului².

³ Prin urmare, ea se va numi adulteră dacă va fi cu alt bărbat în timp ce bărbatul ei trăiește; dar dacă i-a murit bărbatul, este liberă față de lege, așa încât ea să nu fie adulteră dacă ia un alt bărbat.

⁴ Tot așa, frații mei, și voi prin trupul lui Hristos i-ați murit legii³ spre a fi ai Altuia, ai Celui ce a înviat din morți, ca să-I aducem roade lui Dumnezeu.

⁵ Când eram în trup⁴, patimile – cele prin lege păcătoase – lucrau în mădularele noastre, ca să-i aducem roade morții;

⁶ dar acum ne-am desprins de lege, murindu-i aceleia care ne ținea robi, ca să slujim întru înnoirea duhului, iar nu întru vechimea literei⁵.

⁷ Ce adică vom zice?: că legea este păcat? Ferească Dumnezeu! Păcatul

¹Aici e vorba, probabil, de legea romană ca termen de analogie.

²= Liberă față de contractul conjugal.

³= Legea Vechiului Testament.

⁴Literal: în carne, sub stăpânirea cărnii. În opoziție cu duhul, carnea (materia carnală a trupului) este sediul concupiscentei, al senzațiilor erotice din care derivă paternitatea și ereditatea (roada), simbol al oricărui fel de fapte rele. În limbajul Apostolului, expresia „după trup” desemnează supunerea față de legile carnale. Harul operează înstăpânirea duhului, etapă care o lasă în urmă pe aceea dominată de pasiunile carnale.

⁵Opoziția dintre duhul care înnoiește și litera care ucide (vezi și 2, 29 și nota).

însă nu l-am cunoscut decât prin lege. Că pofta n'aș fi știut-o dacă legea n'ar fi zis: Să nu poftesti!

8 Dar păcatul, aflându-și prilej prin poruncă⁶, a lucrat în mine tot felul de pofte. Căci în lipsa legii păcatul era mort.

9 Odinioară eu trăiam în lipsa legii; dar când a venit porunca, păcatul a prins viață,

10 iar eu am murit. Și porunca dată spre viață mi s'a aflat a fi spre moarte!

11 Pentru că păcatul, aflându-și prilej prin poruncă, prin ea m'a înșelat și m'a ucis.

12 Așadar, sfântă este legea și sfântă este porunca și dreaptă și bună.

13 Atunci, ceea ce este bun mi s'a făcut mie moarte? Ferească Dumnezeu! Ci păcatul, tocmai ca să se arate păcat, prin ceea ce este bun mi-a adus moartea, pentru ca prin poruncă să devină păcatul peste măsură de păcătos.

14 Știm că legea e duhovnicească; dar eu sunt trupesc, vândut sub păcat⁷.

15 Fiindcă nu'nțeleg ceea ce fac; că nu săvârșesc ceea ce vreau, ci ceea ce urăsc, aceea fac.

16 Iar dacă fac ceea ce nu vreau, recunosc că legea este bună.

17 Dar acum nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine.

18 Fiindcă știu că'n mine, adică în trupul meu, nu locuiește ce e bun. Că a vrea binele se află'n mine, dar pe a face nu-l aflui;

⁶Interdicția expresă de a păcătuși se constituie într'o trambulină de pe care păcatul, trezit din amorțire, se lansează și atacă.

⁷= Vândut și aservit păcatului.

19 căci nu fac binele pe care-l vreau, ci răul pe care nu-l vreau, pe acela îl săvârșesc⁸.

20 Iar dacă fac ceea ce nu vreau eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine.

21 Așadar, în mine, cel ce vreau să fac binele, aflui legea că răul e legat de mine.

22 Că după omul cel lăuntric mă bucur de legea lui Dumnezeu;

23 dar în mădularele mele o altă lege văd că se luptă cu legea minții mele și rob mă face legii păcatului, care este în mădularele mele.

24 Om nenorocit ce sunt! Cine mă va mântui de trupul morții acesteia?...

25 Mulțumesc lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Așadar, cu mintea eu însumi îi slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului.

8

Viață întru Duhul. Slava ce va să fie. Iubirea lui Dumnezeu.

1 Drept aceea, nici o osândă nu este acum pentru cei ce sunt în Hristos Iisus.

2 Fiindcă legea duhului vieții în Hristos Iisus m'a eliberat din legea păcatului și a morții,

3 pentru că ceea ce-i era cu neputință legii – fiind ea slabă prin trup¹ – a săvârșit Dumnezeu: trimitându-L pe

⁸Lupta dramatică dintre voința lucidă spre bine și instinctul carnal care împinge spre rău.

¹Prin formele ei exterioare și ineficiente, Legea Veche era asemenea unui trup supus încontinuu unor eforturi inutile, fără nici o izbândă.

Fiul Său într'un trup asemănător cu acela al păcatului și pentru păcat², El a osândit păcatul în trup,

⁴ pentru ca dreptatea legii³ să se plinească'ntru noi, cei ce nu ne purtăm după trup, ci potrivit duhului.

⁵ Fiindcă cei ce sunt după trup, pe cele ale trupului le cugetă; dar cei ce sunt după duh, pe cele ale duhului.

⁶ Căci cugetul trupului este moarte, dar cugetul Duhului este viață și pace;

⁷ de vreme ce cugetul trupului este vrăjmășie față de Dumnezeu, căci nu i se supune legii lui Dumnezeu; că nici nu poate,

⁸ iar cei ce sunt în trup nu pot să-I placă lui Dumnezeu.

⁹ Dar voi nu sunteți în trup, ci în Duh, dacă într'adevăr Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. Dar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui.

¹⁰ Dacă însă Hristos este în voi, pe de-o parte trupul e mort în virtutea păcatului⁴, iar pe de altă parte duhul e viață în virtutea dreptății⁵.

¹¹ Iar dacă Duhul Celui ce L-a înviat pe Iisus din morți locuiește în voi, Cel ce L-a înviat pe Iisus Hristos din morți va face vii și trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Său Care locuiește în voi.

¹² Drept aceea, fraților, datori suntem, dar nu trupului ca să viețuim după trup –

²= Jertfa care răscumpără păcatul.

³Dreptele pretenții ale legii: tot ceea ce e conform cu voia lui Dumnezeu.

⁴Trupul e deja supus morții fizice ca urmare a păcatului originar (vezi 5, 12), dar el va învia prin Iisus Hristos (vezi versetul următor).

⁵Duhul omului este viață prin îndreptățirea conferită de Duhul lui Dumnezeu.

¹³ că dacă viețuiți după trup, veți muri; dar dacă prin Duhul ucideți faptele trupului, veți trăi.

¹⁴ Fiindcă toți câți sunt mânați de Duhul lui Dumnezeu, aceia sunt fii ai lui Dumnezeu.

¹⁵ Pentru că n'ați primit un duh al robiei, ca din nou să vă temeți, ci Duhul înfierii L-ați primit, prin Care strigăm: Avva! Părinte⁶!

¹⁶ Însuși Duhul mărturisește împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu.

¹⁷ Iar dacă suntem fii, suntem și moștenitori – moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună-moștenitori cu Hristos, dacă într'adevăr pătimim împreună cu El, pentru ca'mpreună cu El să ne și slăvim.

¹⁸ Într'adevăr, eu socotesc că suferințele din vremea de acum nu au nici o însemnătate față de mărirea care ni se va descoperi.

¹⁹ Fiindcă nerăbdătorul dor al făpturii cu nerăbdare așteaptă descoperirea fiilor lui Dumnezeu⁷.

²⁰ Căci făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din pricina aceia care a supus-o – cu nădejdea însă

²¹ că și ea, făptura însăși, se va elibera din robia stricăciunii spre libertatea slavei fiilor lui Dumnezeu.

⁶Aramaicul abba înseamnă părinte. Cuvântul a intrat în limba română prin grafia greacă avva, folosit și astăzi în limbajul monahal. Expresia a intrat în cultul liturgic al primilor creștini; ea le amintea că Însuși Iisus a folosit-o în rugăciunea din grădina Ghetsimani (Mc 14, 36).

⁷Aici și în următoarele trei versete: Solidară cu omul prin căderea acestuia, creația aspiră la propria ei restaurare prin restaurarea omului întru Iisus Hristos.

22 Căci știm că pân'acum toată făptura suspină laolaltă și suferă'n durerile nașterii⁸.

23 Dar nu numai ea, ci și noi, cei ce avem pârga Duhului⁹, și noi înșine suspinăm lăuntric, nerăbdători așteptând înfierea, răscumpărarea trupului¹⁰ nostru.

24 Căci prin nădejde ne-am mântuit; a vedea însă ceea ce nădăjduiești, aceea nu mai e nădejde. Cum ar nădăjdui cineva în ceea ce se vede?

25 Dar dacă nădăjduim în ceea ce nu vedem, așteptăm cu răbdare.

26 De asemenea, și Duhul îi vine slăbiciunii noastre într'ajutor; că nu știm să ne rugăm cum trebuie, dar Duhul Însuși mijlocește pentru noi cu suspine de negrăit;

27 iar Cel care cercetează inimile știe care este cugetul Duhului, că potrivit vocii lui Dumnezeu mijlocește El pentru sfinți.

28 Și știm că celor ce-L iubesc pe Dumnezeu toate li se lucrează spre bine, celor ce sunt chemați potrivit planului Său;

29 că pe cei pe care mai dinainte i-a cunoscut, mai dinainte i-a și rânduit să fie asemenea chipului Fiului Său, ca să fie El Întâi-născut între mulți frați¹¹.

30 Iar pe cei pe care mai dinainte i-a rânduit, pe aceștia i-a și chemat; și pe cei pe care i-a chemat, i-a și îndreptățit; iar pe cei pe care i-a îndreptățit, i-a

și slăvit¹².

31 Ce vom zice deci în urma acestora? Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine-i împotriva noastră?

32 El, Care pe Însuși Fiul Său nu L-a cruțat, ci L-a dat morții pentru noi toți, cum oare nu ni le va dărui pe toate împreună cu El?

33 Cine va aduce pâră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Cel ce aduce îndreptățire;

34 cine este cel ce osândește?: oare Hristos, El, Cel ce a murit, ba mai degrabă Cel care a înviat, Cel ce și este de-a dreapta lui Dumnezeu, Cel ce și mijlocește pentru noi?! . . .

35 Cine ne va despărți de iubirea lui Hristos?: Oare necazul? sau strâmtorarea? sau prigoana? sau foametea? sau golătatea? sau primejdia? sau sabia?! . . .

36 Precum este scris: De dragul Tău suntem omorâți toată ziua, socotiți suntem ca niște oi de'njunghiere.

37 Dar în toate acestea noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela care ne-a iubit.

38 Fiindcă sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici puterile,

39 nici înălțimea, nici adâncul¹³ și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

¹²În textul original, trecutul (aoristul) acestui verb exprimă o anticipație de maximă certitudine, ca aceea din Mc 11, 24: „să credeți că le-ați și primit, și le veți avea” (vezi și nota).

¹³Perorație: nici chiar stihiiile sau forțele cerești – fie ele bune sau rele – nu ne vor clinti. Asupra acestor forțe vezi și 1 Co 15, 24; Ef 1, 21; 3, 10; 6, 12; Col 1, 16; 2, 10, 15.

⁸= Nașterea din nou a lumii (vezi și Mt 24, 8).

⁹Primele roade ale Duhului Sfânt; premisele înfierii totale pe care urmează s'o primim. În 2 Co 1, 22: „arvuna Duhului”.

¹⁰În cazul de față (ca și în altele): sinea noastră; ființa totală; personalitatea.

¹¹Vezi nota de la Lc 2, 7.

9

Dumnezeu l-a ales pe Israel. Mânia și îndurarea lui Dumnezeu. Israel și Evanghelia.

¹ Spun adevărul în Hristos, nu mint – împreună cu mine mărturisește conștiința mea întru Duhul Sfânt –

² că mare-mi este întristarea și necurmată durerea inimii;

³ căci așa fi dorit ca eu însumi să fiu anatema¹ de la Hristos, de dragul fraților mei cei de un neam cu mine după trup,

⁴ care sunt Israelii, ale căroră sunt înfierea și slava și legămintele și darea legii și închinarea și făgăduințele;

⁵ ai căroră sunt părinții și din care, după trup, e Hristos, Cel ce peste toate este Dumnezeu binecuvântat în veci². Amin!

⁶ Dar, negreșit, nu că ar fi căzut din putere cuvântul lui Dumnezeu; că nu toți cei din Israel sunt Israel,

⁷ nici pentru că sunt urmașii lui Avraam sunt toți fii, ci numai cei din Isaac – a zis – se vor numi urmașii tăi³.

⁸ Aceasta'nseamnă: nu copiii trupului sunt copii ai lui Dumnezeu, ci urmași sunt socotiți copiii făgăduinței;

⁹ căci al făgăduinței este cuvântul acesta: La vremea aceasta voi veni și Sarra va avea un fiu.

¹⁰ Dar nu numai atât, ci și Rebeca, atunci când a zămislit copii de la unul

¹Anatema = blestemat, exclus din comunitate; destinat pieirii. O astfel de declarație n'a mai fost făcută decât de Moise (Iș 32, 32).

²Atestare clară a dumnezeirii lui Iisus Hristos.

³Literal: întru Isaac și se vor chema urmași. Verbul „a (se) chema” are un dublu sens: a fi numit cu (a purta) numele cuiva; a fi chemat la existență (prin puterea lui Dumnezeu). Vezi și 4, 17.

singur, adică de la Isaac, părintele nostru,

¹¹ și înainte de a fi fost ei născuți, și înainte de a fi făcut ei ceva bun sau rău – pentru ca planul lui Dumnezeu cel potrivit alegerii să rămână'n picioare, nu din fapte, ci de la Cel ce cheamă –

¹² i s'a zis ei că cel mai mare îi va sluji celui mai mic.

¹³ Așa cum este scris: Pe Iacob l-am iubit, dar pe Esau l-am urât⁴.

¹⁴ Ce vom zice dar: nu cumva la Dumnezeu există nedreptate? Doamne fereste!

¹⁵ Căci El îi spune lui Moise: Voi milui pe cel de care-Mi va fi milă și Mă voi îndura de cel ce-Mi este de'ndurare.

¹⁶ Prin urmare, nu este nici de la cel ce vrea, nici de la cel ce aleargă, ci de la Dumnezeu Cel ce miluiește.

¹⁷ Căci Scriptura îi zice lui Faraon: Chiar pentru aceasta te-am ridicat, ca'n tine să-Mi arăt puterea și ca numele Meu să se vestească'n tot pământul.

¹⁸ Prin urmare, Dumnezeu miluiește pe cine vrea El și împietrește pe cine vrea El.

¹⁹ Atunci, îmi veți zice: De ce-l mai scoate pe cineva vinovat? Căci vrerii Lui cine-a putut să-i stea'mpotrivă?...

²⁰ Dar, omule, cine ești tu, cel ce-I răspunzi lui Dumnezeu împotrivă? Oare plâsmuirea-i va spune plâsmuitorului: De ce m'ai făcut așa?

²¹ Nu are olarul putere peste lut, ca din

⁴Ebraism pe care limbile moderne l-au preluat prin greaca veche. El nu exprimă un sentiment, ci locul secundar în ierarhia preferințelor: Pe Iacob l-am iubit mai mult decât pe Esau. Este exact înțelesul de la Lc 14, 26 (vezi și nota).

aceeași frământătură să facă un vas de cinste și un altul de necinste?

22 Și ce dacă Dumnezeu, vrând să-Și arate mânia și să-Și facă puterea cunoscută, cu multă răbdare a răbdat vase ale mâniei⁵, menite spre pieire,

23 dar pentru a arăta bogăția slavei Sale către vase ale milei⁶, pe care mai dinainte le-a gătit spre mărire?;

24 adică pe noi, cei pe care ne-a și chemat, nu numai dintre Iudei, ci și dintre păgâni,

25 așa cum și zice la Osea: Chema-voi popor al Meu pe cel care nu era poporul Meu și iubită pe cea care nu era iubită.

26 Și va fi că'n chiar locul unde li s'a zis: Nu voi sunteți poporul Meu!, acolo ei se vor chema fii ai Dumnezeului Celui-Viu.

27 Iar Isaia strigă cu privire la Israel: Chiar dacă numărul fiilor lui Israel ar fi ca nisipul mării, doar rămășița se va mântui;

28 căci pe deplin și repede-Și va plini Domnul cuvântul pe pământ.

29 Și cum a prezis Isaia: Dacă Domnul Atotțiitorul nu ne-ar fi lăsat urmași, am fi ajuns ca Sodoma și ne-am fi asemănat cu Gomora.

30 Așadar, ce vom zice?: Că păgânii care nu căutau dreptatea au dobândit dreptatea, însă dreptatea din credință;

31 dar Israel, urmând legea dreptății, n'a ajuns la lege.

⁵= Vase care atrag și merită mânia (lui Dumnezeu). Grecesul *skévos* înseamnă și vas, dar și obiect de folosință, unealtă, instrument.

⁶= Vase care atrag și merită mila (lui Dumnezeu). În FA 9, 15 Pavel este numit „vas ales”, adică instrumentul uman prin care Dumnezeu își exercită voia între oameni.

32 De ce? Pentru că nu din credință o căutau, ci ca din faptele legii; și s'au împiedicat de piatra'mpiedicării,

33 precum este scris: Iată, pun în Sion piatră de'mpiedicare și stâncă de poticnire; și tot cel ce se va încrede'n Ea⁷ nu va fi rușinat⁸.

10

Iudeii și păgânii au Același Dumnezeu. Mântuirea e pentru toți.

1 Fraților, bunăvoirea inimii mele și rugăciunea mea la Dumnezeu pentru Israel este ca ei să se mântuiască.

2 Căci le mărturisesc că au râvnă pentru Dumnezeu, dar nu potrivit cunoașterii¹.

3 Deoarece, necunoscând ei dreptatea lui Dumnezeu și căutând să-și statornicească propria lor dreptate, nu s'au supus dreptății lui Dumnezeu.

4 Că sfârșitul² legii este Hristos, spre îndreptățire fiecăruia care crede.

⁷Corect: în El. În grecește, substantivul „piatră” e de gen masculin.

⁸Nu va fi dezamăgit; așteptările lui nu vor fi înșelate.

¹Fără ca această râvnă să fie luminată de cunoașterea adevărului (cum era zelul lui Pavel de dinainte de convertire – vezi Ga 1, 14).

²Grecesul *télos* înseamnă nu numai sfârșit, ci și țintă, finalitate, scop, termen final, plinire, realizare, rezultat, consecință, plenitudine, culminație, corolar, desăvârșire, sensuri pe care gândirea teologică a lui Pavel le încorporează, pe toate, în unul și același cuvânt și le fructifică în ideea fundamentală că Legea Veche a luat sfârșit în Iisus Hristos tocmai pentru că El reprezintă plenitudinea ei. Într'o rugăciune liturgică ortodoxă, Hristos este definit drept „plinirea legii și a profetilor”. Lectura textului de față făo ca și cum ai citi: Sfârșitul seminței este planta.

⁵ Într'adevăr, Moise scrie despre dreptatea care vine din lege că omul care o va îndeplini, prin ea va trăi.

⁶ Dar dreptatea din credință spune așa: Să nu zici în inima ta: Cine se va sui la cer? – adică să-L coboare pe Hristos;

⁷ sau: Cine se va coborî întru adânc? – adică să-L ridice pe Hristos din morți!

⁸ Dar ce zice?: Aproape de tine este cuvântul, în gura ta și'n inima ta – ceea ce'nseamnă cuvântul credinței pe care-l propovăduim.

⁹ Că dacă cu gura ta vei mărturisi că Iisus este Domnul, și'n inima ta crezi că Dumnezeu L-a înviat din morți, te vei mântui.

¹⁰ Căci cu inima crezi în vederea îndreptățirii, iar cu gura mărturisești în vederea mântuirii³.

¹¹ Că zice Scriptura: Tot cel ce crede în El nu va fi rușinat.

¹² Fiindcă între iudeu și elin nu există deosebire, de vreme ce Același este Domnul tuturor, Care-i îmbogățește pe toți cei ce-L cheamă.

¹³ Că oricine va chema numele Domnului se va mântui.

¹⁴ Dar cum Îl vor chema pe Acela în care n'au crezut? și cum vor crede în Acela de care n'au auzit? și cum vor auzi fără propovăduitor?

¹⁵ și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși? Precum este scris: Cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc bunele vestiri!

³Paralelă sinonimică distributivă: întrucât îndreptățirea (în fața lui Dumnezeu) este aproape echivalentă cu mântuirea (în Dumnezeu), credința prin inimă și mărturisirea prin grai sunt două căi care duc spre aceeași țintă.

¹⁶ Dar nu toți i s'au supus Evangheliei, căci Isaia zice: Doamne, cine-a crezut celor auzite de la noi?

¹⁷ Prin urmare, credința vine din ceea ce se aude, iar ceea ce se aude vine prin cuvântul lui Hristos.

¹⁸ Dar întreb: Oare n'au auzit? Dimpotrivă: În tot pământul a ieșit vestirea lor și la marginile lumii cuvintele lor.

¹⁹ Dar zic: Nu cumva Israel n'a înțeles? Moise spune cel dintâi: Geloși vă voi face pe cei ce nu-s popor; asupra unui popor de nepricepuți⁴ vă voi stârni mânia.

²⁰ Dar Isaia îndrăznește și zice: Celor ce nu Mă căutau M'am arătat, celor ce de Mine nu'trebau M'am fost aflat.

²¹ Iar către Israel zice: Toată ziua Mi-am întins mâinile spre un popor nesupus și cârtitor.

11

Rămășița lui Israel. Mântuirea păgânilor. Restaurarea lui Israel.

¹ Așadar, zic: Nu cumva Dumnezeu Și-a lepădat poporul? Doamne ferește! Că și eu sunt israelit, din seminția lui Avraam, din tribul lui Veniamin.

² Nu Și-a lepădat Dumnezeu poporul pe care mai dinainte l-a cunoscut. Sau nu știți ce zice Scriptura despre Ilie? cum I se ruga lui Dumnezeu împotriva lui Israel, zicând:

³ Doamne, pe profeții Tăi i-au omorât, jertfelnicele Tale le-au surpat și eu am rămas singur și ei umblă să-mi ia viața!

⁴Literal: neam lipsit de inteligență; incapabil de înțelegere. Prin acest verset Pavel pregătește versetele 12 și 14 din capitolul următor.

4 Dar ce-i spune dumnezeiescul răs-puns?: Mi-am pus deoparte șapte mii de bărbați, cei ce nu și-au plecat genunchiul în fața lui Baal.

5 Deci, tot astfel, și'n vremea de acum există o rămășiță¹, aleasă prin har.

6 – Dar dacă este prin har, atunci nu mai e din fapte; altfel, harul n'ar mai fi har. Iar dacă este din fapte, atunci nu mai e har; altfel, fapta n'ar mai fi faptă –.

7 Asta ce'nseamnă? Ceea ce caută Israel, aceea n'a dobândit; au dobândit însă cei aleși. Cât despre ceilalți, ei s'au împietrit².

8 Așa cum este scris: Datu-le-a Dumnezeu duh de amorțire, ochi ca să nu vadă și urechi ca să nu audă până'n ziua de azi.

9 Și David zice: Facă-se masa lor cursă și laț și piatră de poticnire și răsplătire lor!

10 Întunece-se ochii lor ca să nu vadă, iar spinarea lor să le-o'ncovoi fără'ncetare.

11 Așadar, zic: Nu cumva s'au poticnit ei ca să cadă? Doamne ferește! Dar prin poticnirea lor le-a venit păgânilor mântuirea, așa ca lor să le ațâțe gelozia.

12 Dar dacă poticnirea lor îi este lumii bogăție și dacă'mpuținarea lor le e bogăție păgânilor, cu cât mai mult deplinațarea lor?!³

¹Din Israel cel neascultător a rămas un rest întru credinșoșie (Iș 1, 9), rezerva și instrumentul lui Dumnezeu pentru aducerea la mântuire atât a păgânilor, cât și a „rămășiței” lui Israel (vezi demonstrația care urmează).

²Împietriți (la inimă) = insensibili, nesimțitori față de realitățile spirituale.

³= Totalitatea fiilor lui Israel; participarea lor în masă la actul mântuirii.

13 Dar v'o spun eu vouă, păgânilor⁴: În măsura'n care eu sunt într'adevăr apostol al neamurilor, îmi slăvesc slujirea

14 în nădejdea că voi ațâța gelozia celor din neamul meu și-i voi mântui pe unii din ei.

15 Căci dacă înlăturarea lor a fost reîmpăcarea lumii, atunci reprimirea lor ce va fi, dacă nu o înviere din morți?⁵

16 Iar dacă pârga⁶ este sfântă, așa e și frământătura; și dacă rădăcina este sfântă, atunci și ramurile sunt.

17 Dar dacă unele din ramuri au fost tăiate și dacă tu, măslin sălbatic, ai fost altoit în locul lor⁷ și-ai devenit părtaș al rădăcinii și-al grăsimii măslinului,

18 nu te mândri față de ramuri; iar dacă te mândrești, nu tu porți rădăcina, ci rădăcina pe tine. . .

19 Dar vei zice: Au fost tăiate ramurile ca să fiu altoit eu. . .

20 Bine! Ele au fost tăiate din pricina necredinței, dar tu stai prin credință. Nu te îngâmfa, ci teme-te;

21 că dacă Dumnezeu n'a cruțat ramurile firești, nici pe tine nu te va cruța.

22 Vezi dar bunătatea și asprimea lui Dumnezeu: asprimea față de cei ce-au căzut, dar față de tine, bunătatea lui Dumnezeu, dacă vei rămâne în această bunătate; altfel, și tu vei fi tăiat.

⁴Creștini convertiți dintre păgâni (cărora Pavel li se adresează, totuși, ca un fiu al lui Israel).

⁵Literal: viață din morți.

⁶Pâinea (la noi, prescura) dusă ca ofrandă la altar. În limbajul liturgic, prin pârgă se înțeleg primele fructe coapte pe care credinșoșii le aduc la biserică spre mulțumire și binecuvântare.

⁷Pavel cutează ideea unei altoiri inverse (sălbatic pe domestic) tocmai pentru a sublinia caracterul extraordinar, „nefiresc”, al convertirii păgânilor.

23 Dar și aceia, de nu vor rămâne în necredință vor fi altoiți, că putere are Dumnezeu să-i altoiască din nou.

24 Căci dacă tu ai fost tăiat din măslinul cel din fire sălbatic și împotriva firii ai fost altoit în măslin bun, cu cât mai mult aceștia, cei ce sunt după fire, vor fi altoiți în chiar măslinul lor!

25 Dar ca nu cumva să vă socotiți pe voi înșivă înțelepți, nu vreau ca voi, fraților, să nu știți taina aceasta: lui Israel i s'a făcut împietrire în parte până ce întregul număr⁸ al păgânilor va fi intrat.

26 Și'n felul acesta, întregul Israel se va mântui, precum este scris: Din Sion va veni Izbăvitorul și necredincioșiile le va îndepărta de la Iacob;

27 și acesta este legământul Meu cu ei, când voi ridica păcatul lor.

28 E adevărat că, potrivit Evangheliei, ei sunt vrăjmași din pricina voastră; dar, potrivit Alegerii, ei sunt iubiți din pricina părinților.

29 Pentru că darurile și chemarea lui Dumnezeu nu pot fi luate înapoi.

30 Așa cum voi odinioară n'ați ascultat de Dumnezeu, dar acum ați fost miluiți prin neascultarea lor,

31 tot astfel și ei n'au ascultat acum, pentru ca prin mila dăruită vouă⁹ să fie și ei miluiți acum.

32 Căci Dumnezeu pe toți i-a închis în neascultare, pentru ca pe toți să-i miluiască.

33 O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt căile Lui de necercetat și judecățile Sale de nepătruns!

⁸= Plenitudinea.

⁹Literal: mila către voi; acordată vouă (de Dumnezeu).

34 Căci cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?

35 Sau cine I-a dat Lui primul ca să poată fi plătit în schimb?

36 Pentru că din El și prin El și'ntru El sunt toate¹⁰, Lui fie-I slava în veci. Amin!

12

Viața cea nouă întru Hristos. Rânduiești ale vieții creștine.

1 Vă îndemn deci, fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfățișați trupurile¹ voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu; e închinarea voastră cea duhovnicească².

2 Și nu vă potriviți acestui veac³, ci schimbați-vă prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu: ce este bun și bineplăcut și desăvârșit.

3 Că prin harul ce mi s'a dat îmi spun fiecăruia din voi: Să nu te crezi mai mult decât trebuie să-ți crezi, ci să-ți crezi întru crezarea măsurii⁴, după cum ți-a împărțit Dumnezeu măsura credinței.

4 Că după cum într'un singur trup avem multe mădulare și mădularele

¹⁰Gândirea trinitară a lui Pavel: toate sunt din Tatăl prin Fiul și întru Duhul Sfânt.

¹Trup înseamnă aici toată ființa; personalitatea în întregul ei.

²Spre deosebire de jertfele sângeroase din cultul iudaic și păgân; închinarea „în duh și în adevăr” (In 4, 23).

³Veac, aici cu înțelesul de lume; lumea aceasta, contingentă, cea de sub timp.

⁴Omul să nu se supraestimeze, dar nici să-și piardă încrederea decentă în ceea ce-i este propriu. (În original, joc de patru cuvinte cu aceeași rădăcină.)

nu au toate aceeași lucrare,

⁵ tot așa și noi, cei mulți, un trup suntem în Hristos, și fiecare ne suntem mădulare unii altora,

⁶ având însă daruri felurite, după harul ce ni s'a dat: profetie⁵? după măsura credinței;

⁷ slujbă?: slujind; învățătură?: învățând;

⁸ mângâiere?: mângâind; cel ce dăruiește, întru mărinimie; cel ce stă în frunte, întru râvnă; cel ce miluiește, cu voie bună s'o facă.

⁹ Iubirea să fie nefățarnică. Urâți răul, alipiți-vă de bine.

¹⁰ Întru frățescă prietenie iubiți-vă unii pe alții, unii pe alții întrecându-vă cu cinstirea⁶.

¹¹ În râvnă nu pregetați; fiți arzători cu duhul; Domnului slujiți-I;

¹² întru nădejde bucurați-vă; fiți răbdători întru necaz, stăruitori în rugăciune;

¹³ luați parte la nevoile sfinților⁷; iubirii de străini⁸ dați-i urmare.

¹⁴ Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc: binecuvântați și nu blestemați.

¹⁵ Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng.

⁵Profetia: nu neapărat darul de a profeti, adică de a prezice viitorul, ci, în principal, harisma de a profetiza, adică de a învăța după Ade-văr și de a citi în inimile oamenilor (vezi FA 11, 27 și nota). Textul de față (6-8), eliptic, de o mare concentrare stilistică (deseori tradus prin parafraze) se referă la modul, limitele și nivelul la care fiecare trebuie să-și exercite darul.

⁶= Dându-vă reciproc întâietatea.

⁷Sfinți: membrii comunității creștine primare (vezi FA 9, 13 și nota).

⁸Iubirea de străini: ospitalitatea (cf. Mt 25, 35). A-i da urmare: a o pune în practică.

¹⁶ Fiți într'aceiași gând unii pentru alții; nu vă gândiți la cele de slavă, ci spre cele smerite aplecați-vă. Nu vă socotiți voi înșivă înțelepți.

¹⁷ Nu plătiți nimănui cu rău pentru rău. Îngrijiți-vă de cele bune în fața tuturor oamenilor.

¹⁸ Dacă-i cu putință, pe cât ține de voi, trăiți în pace cu toți oamenii.

¹⁹ Nu vă răzbunați singuri, iubiților, ci dați-i loc mâniei grăite de Domnul, căci scris este: A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti.

²⁰ Dimpotrivă, dacă dușmanul tău e flămând, dă-i să mănânce; dacă-i e sete, dă-i să bea; căci făcând aceasta, cărbuni de foc vei grămădi pe capul lui.

²¹ Nu te lăsa biruit de rău, ci răul cu binele biruiește-l.

13

Supunerea față de stăpâniri. Iubirea frățescă. Apropierea Zilei lui Hristos.

¹ Tot sufletul¹ să se supună înaltelor stăpâniri; că nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de la Dumnezeu sunt rânduite.

² Ca atare, cel ce se împotrivesc stăpânirii, rânduielii lui Dumnezeu i se împotrivesc. Iar cei ce se împotrivesc își vor atrage osândă.

³ Că dregătorii nu pentru fapta bună sunt frică, ci pentru cea rea². Vrei dar

¹Suflet: aici, cu înțelesul de persoană; fiecare; fiecă ins (ca în expresia: acolo trăiesc atâtea suflete).

²Fapta rea: delictul, infracțiunea sau crima de drept comun; aceea care tulbură viața societății și contravine legilor ideale (așa cum Pavel le consideră pe acelea ale imperiului).

să nu-ți fie frică de stăpânire?: Fă binele și vei avea laudă de la ea;

⁴ căci ea ție îți este slujitoare a lui Dumnezeu spre bine. Dar dacă tu faci rău, teme-te, că nu'n zadar poartă sabia; pentru că ea este slujitoare a lui Dumnezeu, răzbunare a mâniei Lui asupra celui ce săvârșește răul.

⁵ Pentru aceasta e nevoie să vă supuneți, nu numai din pricina mâniei, ci și în virtutea conștiinței.

⁶ Că de aceea și plătiți dări; căci dregătorii sunt slujitori ai lui Dumnezeu, ca'ntru aceasta să stăruiască.

⁷ Dați-le tuturor cele datorate: celui cu darea, darea; celui cu vama, vama; celui cu teama, teama; celui cu cinstea, cinstea.

⁸ Nimănu-i cu nimic să nu-i fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul; fiindcă cel ce-l iubește pe altul a plinit legea.

⁹ Pentru că porunca: să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturisești strâmb; să nu poftesci și oricare alta se cuprind în acest cuvânt, adică: să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

¹⁰ Iubirea nu-i face rău aproapelui; așadar, iubirea e plinirea legii.

¹¹ Și aceasta, întrucât cunoașteți timpul; că de-acum e ceasul să vă treziți din somn; că mântuirea este acum mai aproape de noi decât în clipa când am crezut.

¹² Noaptea-i pe sfârșite, apropiatu-s'a Ziua³. Să lepădăm dar lucrurile întu-

³„Ziua” sau „Ziua Domnului” (1 Co 1, 8; 5, 5; 2 Co 1, 14) desemnează momentul celei de A Doua Veniri (Parusia), moment pe care creștinii veacului primar îl simțeau aproape. Chiar dacă, în perspectiva istorică, acest moment rămâne încă

nericului și să ne îmbrăcăm în armura luminii.

¹³ Așa ca'n plină zi, să umblăm cuvințios, nu în ospete și'n beții, nu în desfrânări și'n fapte de rușine, nu în ceartă și'n invidie;

¹⁴ ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos, iar grija pentru trup să nu o faceți spre poftă.

14

Să nu-l judeci pe aproapele tău. Să nu-i fi fratelui tău piatră de poticnire.

¹ Pe cel slab în credință primiți-l fără să-i judecați gândurile¹.

² Unul crede că poate să mănânce de toate; cel slab însă mănâncă legume.

³ Cel ce mănâncă să nu-l disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce mănâncă; pentru că Dumnezeu l-a primit.

⁴ Cine ești tu, cel ce judeci pe servul altuia²? Pentru stăpânul său stă el în picioare sau cade. Dar se va ține'n picioare, căci Domnul are putere să-l facă să stea drept.

⁵ Unul deosebește o zi de alta, iar altul judecă toate zilele la fel. Fiecare să-și aibă'n minte deplina sa încredințare.

⁶ Cel ce ține ziua³, pentru Domnul o ține; și cel ce nu ține ziua, pentru Domnul n'o ține. Și cel ce mănâncă, pen-

necunoscut (Mt 24, 36), așteptarea lui în stare de veghe constituie unul din principalii piloni ai moralei creștine.

¹Fără să-i puneți întrebări asupra părerilor lui (încă neconsolidate).

²= Al lui Dumnezeu.

³Ziua rânduită de lege ca sărbătoare.

tru Domnul mănâncă, fiindcă-I mulțumește lui Dumnezeu; și cel ce nu mănâncă, pentru Domnul nu mănâncă, și-I mulțumește lui Dumnezeu.

⁷ Că nimeni dintre noi nu trăiește pentru sine și nimeni nu moare pentru sine.

⁸ Că dacă trăim, pentru Domnul trăim; și dacă murim, pentru Domnul murim. Așadar, și dacă trăim, și dacă murim, ai Domnului suntem.

⁹ Căci pentru aceasta a trăit și a murit și a înviat⁴ Hristos, ca El să stăpânească și peste morți și peste vii.

¹⁰ Dar tu, de ce-l judeci pe fratele tău? sau tu, pe fratele tău de ce-l disprețuiești? Fiindcă toți ne vom înfățișa înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu.

¹¹ Că scris este: Viu sunt Eu! – zice Domnul –; Mie Mi se va pleca tot genunchiul și toată limba Îi va da slavă lui Dumnezeu.

¹² Astfel că fiecare din noi va da seama despre sine înaintea lui Dumnezeu.

¹³ Așadar, să nu ne mai judecăm unii pe alții, ci mai degrabă judecați aceasta: să nu pui în calea fratelui piatră de alunecare sau de poticnire⁵.

¹⁴ Știu și sunt încredințat în Domnul Iisus că nimic nu este spurcat prin sine⁶; dar pentru cel ce gândește că ceva e spurcat, pentru acela spurcat este.

⁴În unele variante manuscrise: a murit și a înviat. În textul de față, opțiune pentru varianta cea mai cuprinzătoare: Hristos e Domn peste viii din toate timpurile, atât pentru cei din vremea Sa, cât și pentru cei de după înviere.

⁵Înțeles dublu: să nu-i întinzi fratelui tău o cursă prin care să se împiedice sau să cadă; să nu i te faci pe tine însuși, prin exemplul tău prost, pricină de împiedicare sau cădere.

⁶E vorba de alimentele supuse restricțiilor culturale.

¹⁵ Dacă însă, din pricina mâncării⁷, fratele tău se mahneste, tu nu mai umbli potrivit iubirii. Cu mâncarea ta nu-l da pierzării pe acela pentru care a murit Hristos.

¹⁶ Așadar, să nu fie bunul vostru defăimat,

¹⁷ căci împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Duhul Sfânt;

¹⁸ și cel ce'ntru aceasta-I slujește lui Hristos este bineplăcut lui Dumnezeu și cinstit de oameni.

¹⁹ Drept aceea, să le urmăm pe cele spre pace și pe cele spre zidirea unuia de către altul.

²⁰ Nu strica, de dragul mâncării, lucrul lui Dumnezeu. Toate sunt curate, dar sunt un rău pentru omul care mănâncă spre împiedicare.

²¹ E bine să nu mănânci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva de care fratele tău se împiedică, se poticnește sau slăbește.

²² Credința pe care o ai, s'o ai pentru tine însuși în fața lui Dumnezeu. Fericit este cel ce nu se osândește pe sine în ceea ce alege⁸.

²³ Dar cel ce are îndoieli e osândit dacă mănâncă, fiindcă n'o face din credință. Și tot ce nu-i din credință e păcat.

15

Să-i placi semenului tău, nu ție însuși. Aria misionară a lui Pavel. Un plan de călătorie la Roma.

⁷ = Pentru faptul că tu consumi o mâncare supusă restricțiilor.

⁸ = În ceea ce discerne; în opțiunea lui.

¹ Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și nu nouă înșine să ne facem plăcuți;

² ci fiecare din noi să i se facă plăcut aproapei lui în ceea ce este bun spre zidire.

³ Că și Hristos, nu Luiși făcutu-S'a plăcut, ci după cum este scris: Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea.

⁴ Fiindcă toate câte mai'nainte s'au scris, spre învățătura noastră s'au scris, ca prin răbdarea¹ și mângâierea Scripturilor să avem nădejde.

⁵ Iar Dumnezeuul răbdării și-al mângâierii să vă dea vouă ca unii pentru alții să fiți într'un gând, potrivit lui Iisus Hristos,

⁶ pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să-L slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos.

⁷ De aceea, primiți-vă unii pe alții, așa cum și Hristos v'a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu.

⁸ Căci spun: Pentru adevărul lui Dumnezeu S'a făcut Hristos slujitor al tăierii'mprejur², ca să se plinească făgăduințele date părinților.

⁹ Cât despre neamuri, ele să-L slăvească pe Dumnezeu pentru mila Lui, precum este scris: Pentru aceasta Te voi lauda între neamuri și numelui Tău îi voi cânta.

¹⁰ Și iarăși zice: Voi, neamuri, veseliți-vă cu poporul Său.

¹¹ Și iarăși: Lăudați pe Domnul toate neamurile; lăudați-L pe El toate popoarele.

¹Răbdarea ca forță de a rezista; perseverența în fața obstacolelor sau încercărilor.

²= Al celor tăiați împrejur.

¹² Și iarăși, zice Isaia: Fi-va rădăcina lui Iesei Cel ce Se ridică să domnească peste neamuri; întru Acela neamurile vor nădăjdui.

¹³ Iar Dumnezeuul nădejzii să vă umple pe voi de toată bucuria și pacea în credință, ca prin puterea Duhului să prisoșiți³ întru nădejde.

¹⁴ Însă, frații mei, și eu însumi sunt încredințat asupra-vă că și voi sunteți plini de bunătate, plini de toată cunoștința, putând și voi înșivă să vă povățuiți unii pe alții.

¹⁵ Dar, fraților, v'am scris pe-alocuri mai cu îndrăzneală, spre a vă face să vă aduceți aminte de harul ce mi-a fost dat de Dumnezeu,

¹⁶ să fiu eu slujitor al lui Iisus Hristos la neamuri, preoțește slujind Evanghelia lui Dumnezeu, pentru ca prinosul⁴ neamurilor, sfințit în Duhul Sfânt, să fie bineprimit.

¹⁷ Așadar, în Iisus Hristos am lauda în cele ce sunt către Dumnezeu.

¹⁸ Căci nu voi îndrăzni să vorbesc ceva din cele ce n'a lucrat Hristos prin mine spre aducerea neamurilor la ascultare, cu vorba și cu fapta,

¹⁹ cu puterea semnelor și a minunilor, cu puterea Duhului Sfânt, așa încât de la Ierusalim și'mprejurimile lui până în Iliria am împlinit propovăduirea Evangheliei lui Hristos,

²⁰ râvnind astfel să binevestesc nu acolo unde Hristos fusese numit⁵, ca să nu zidesc pe temelia altuia,

³= Să vă întreceți pe voi înșivă.

⁴= Ofranda. Apostolatul e o Liturghie în care sufletele celor convertiți sunt ofranda pe care Iisus Hristos I-o aduce lui Dumnezeu prin mijlocirea ofrântului.

⁵= Unde numele lui Hristos a ajuns deja să fie rostit.

21 ci după cum e scris: Cei cărora nu le-a fost vestit Îl vor vedea; și cei ce n'au auzit de El vor înțelege.

22 E pricina pentru care am și fost de multe ori împiedicat să vin la voi.

23 Dar acum, nemaivând loc⁶ în aceste ținuturi și de multe ori având dorința să vin la voi

24 când va fi să mă duc în Spania...⁷ Căci nădăjduiesc să vă văd în trecere și să fiu însoțit de voi acolo, de va fi ca mai întâi să mă bucur de voi pentru o vreme.

25 Acum însă mă duc la Ierusalim în slujba sfinților.

26 Căci Macedonia și Ahaia au binevoit să facă o strângere de ajutoare pentru săracii dintre sfinții din Ierusalim.

27 Au binevoit și le sunt datori. Că dacă neamurile s'au împărțit de cele duhovnicești ale lor, datoare sunt și ele să le slujească în cele trupești.

28 Așadar, după ce voi face aceasta și le voi încredința această roadă⁸, voi trece în Spania pe la voi.

29 Și știu că venind la voi, cu deplinăta-tea binecuvântării lui Hristos voi veni.

30 Dar vă rog, fraților, pentru Domnul nostru Iisus Hristos și pentru iubirea Duhului, ca împreună cu mine să vă luptați în rugăciunile voastre către Dumnezeu pentru mine,

31 ca să scap de necredincioșii din Iudeea și ca slujirea mea la Ierusalim să

fie bineprimită de către sfinți,

32 așa ca prin voia lui Dumnezeu să vin la voi cu bucurie și'n mijlocul vostru să-mi iau oarecare odihnă⁹.

33 Iar Dumnezeuul păcii să fie cu voi cu toți. Amin!

16

Urările lui Pavel pentru cei din Roma. Doxologie.

1 V'o încredințez pe Febe, sora noastră¹, care este diaconiță² a Bisericii din Chenhreea,

2 ca s'o primiți în Domnul, cu vrednicia cuvenită sfinților, și să-i fiți de ajutor în orice lucru ar avea nevoie din partea voastră. Că și ea multora le-a fost de ajutor, și mie însumi.

3 Îmbrățișați-i pe Priscila și Acvila, împreună-lucrători cu mine în Hristos Iisus

4 – cei ce capul și l-au pus³ pentru viața mea și cărora nu numai eu le mulțumesc, ci și toate Bisericile neamurilor –,

5 precum și Biserica din casa lor. Îmbrățișați-l pe Epenet, iubitul meu, care este pârga întru Hristos a Asiei.

⁹Înțelesul exact al verbului: a se odihni în urma unui efort, spre refacerea puterilor în vederea următorului (pauza unui sportiv între două întreceri).

¹După toate probabilitățile, purtătoarea epistolei.

²În Biserica primară exista instituția diaconilor (diaconeselor), femei evlavioase în serviciul comunității, dedicate mai ales asistenței bolnavilor și săracilor; e posibil să fi avut un rol auxiliar și în ritualul botezării femeilor.

³Literal: și-au plecat grumazul (= și-au oferit viața; au riscat). Pentru Acvila și Priscila vezi FA 18, 2.

⁶Nemaivând spațiu de propovăduire.

⁷Frază neterminată; suspendată, probabil, sub semnul incertitudinii. De altfel, nu știm cu siguranță dacă Pavel și-a realizat această dorință de a ajunge până în Spania.

⁸= Rezultatul colectei inițiate de Pavel printre creștinii din Asia Mică în favoarea celor înfomețați din Ierusalim (vezi și Ga 2, 10; 1 Co 16, 1-4; 2 Co 8-9).

6 Îmbrățișați-o pe Maria, care mult s'a ostenit pentru voi.

7 Îmbrățișați-i pe Andronic și pe Iunias, cei de un neam cu mine⁴ și frații mei de temniță, care sunt vestiți între apostoli și care înaintea mea au fost întru Hristos.

8 Îmbrățișați-l pe Ampliat, iubitul meu întru Domnul.

9 Îmbrățișați-i pe Urban, împreună-lucrător cu noi întru Hristos, și pe Stahis, iubitul meu.

10 Îmbrățișați-l pe Apelles, cel încercat întru Hristos. Îmbrățișați-i pe cei din casa lui Aristobul.

11 Îmbrățișați-l pe Irodion, cel de un neam cu mine. Îmbrățișați-i pe cei din casa lui Narcis, care sunt întru Domnul.

12 Îmbrățișați-i pe Trifena și pe Trifosa, cei ce s'au ostenit întru Domnul. Îmbrățișați-o pe draga Persida, care mult s'a ostenit întru Domnul.

13 Îmbrățișați-i pe Ruf, cel ales întru Domnul, și pe mama lui și a mea.

14 Îmbrățișați-i pe Asinerit, pe Flegon, pe Hermes, pe Patrova, pe Herma și pe frații care sunt împreună cu ei.

15 Îmbrățișați-i pe Filolog și pe Iulia, pe Nereu și pe sora lui, pe Olimpan și pe toți sfinții care sunt împreună cu ei.

16 Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă. Pe voi vă îmbrățișează toate Bisericile lui Hristos.

17 Și vă rog, fraților, să vă păziți de cei care fac dezbinări și poticniri împotriva învățaturii pe care ați primit-o. Feriți-vă de ei⁵.

⁴În sensul foarte larg: aparținând aceluiași neam. Vezi și 9, 3.

⁵E vorba de primii sectanți ai Bisericii: iudai-

18 Că unii ca aceștia nu-I slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelei lor; și prin vorbe atrăgătoare și cuvântări plăcute înșeală inimile celor simpli.

19 Fiindcă ascultarea⁶ voastră este cunoscută de toți. Mă bucur deci de voi, dar vreau să fiți prevăzători cu binele și neamestecați cu răul⁷.

20 Iar Dumnezeuul păcii îl va zdrobi curând pe Satana sub picioarele voastre. Harul Domnului nostru Iisus Hristos cu voi!

21 Vă îmbrățișează Timotei, cel împreună-lucrător cu mine, și Luciu și Iason și Sosipatru, cei de un neam cu mine.

22 Vă îmbrățișez în Domnul eu, Tertius, care am scris epistola⁸.

23 Vă îmbrățișează Gaius, gazda mea și a toată Biserica. Vă îmbrățișează Erast, vistiernicul cetății, și fratele Cvartus.

24 Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin!

25 Iar Celui ce putere are să vă întărească după Evanghelia mea și după propovăduirea lui Iisus Hristos, potrivit cu descoperirea tainei celei ascunse din timpuri veșnice,

26 dar arătată acum și, prin Scripturile profetilor, după porunca veșnicului Dumnezeu, cunoscută la toate neamurile spre ascultarea credinței –

zanții, ale căror metode devin tipice pentru toți cei de mai târziu.

⁶În dublu sens: ascultarea mesajului evanghelic și supunerea față de el (vezi și 1, 5 și nota).

⁷Înțelepți (prudenți) în fața binelui (care poate înșela, ca în cazul sectanților de care e vorba) și fără compromisuri față de agresiunea răului.

⁸Tahigrafalul căruia Pavel i-a dictat epistola.

²⁷ Unuia Înțeleptului Dumnezeu fie-I
slava prin Iisus Hristos în vecii vecilor.
Amin!